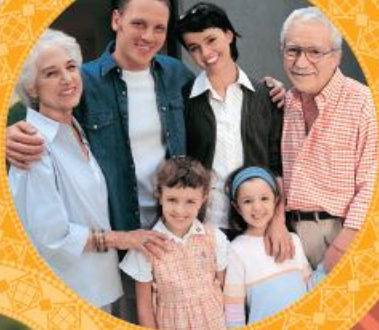

Mamuhay nang Nagagawa ang Mga Gusto Mo!

Kontrolin ang Iyong Diabetes

La Clínica .

a california health center

www.laclinica.org

PANGALAN:

Ang Aking Mga Resulta

Pagsusuri sa Laboratoryo	Resulta	Petsa	Takdang Petsa/ Target
 <p>A1C</p>			2 beses sa isang taon / hindi hihigit sa 7%
 <p>Cholesterol</p>	HDL (mainam na cholesterol)		1 beses sa isang taon / Mahigit sa 50
	LDL (hindi mainam na cholesterol)		1 beses sa isang taon / Wala pang 100
 <p>Presyon ng Dugo</p>			Bawat pagpapatingin / Wala pang 140/90
 <p>Micro-albumin</p>			1 beses sa isang taon
 <p>Pagsusuri nang Naka-dilate ang Mata</p>			1 beses sa isang taon
 <p>Pagsusuri sa Paa</p>			1 beses sa isang taon
 <p>Pagsusuri sa Ngipin</p>			2 beses sa isang taon

Mamuhay nang Nagagawa ang Mga Gusto Mo!

Kontrolin ang Iyong Diabetes

La Clínica de La Raza Preventive Medicine Oakland, CA

Joan Thompson, PhD, MPH, RD, CDE

Ang unang edisyon ay pinondohan ng Education and Research Foundation ng American Association of Diabetes Educators noong 1999. Ang ikalawa (2003), ikatlo (2006), at ikaapat na edisyon (2008) ay may graphics mula sa at pinondohan ng Lumetra (www.Lumetra.com), at ang ikalimang edisyon (2011) ay mula sa La Clínica de La Raza.

Ika-7 Edisyon 2016

Ang impormasyong nakapaloob dito ay para lang sa mga layunin ng pagbibigay ng impormasyon, at HINDI dapat gamitin bilang medikal na payo, o bilang batayan para sa anumang medikal na pasya.

Ipadala ang lahat ng tanong kay:

Joan Thompson

510-535-3701

jthompson@laclinica.org

Mga Nilalaman

Mga Numero Kapag May Emergency 1

Regular na Pangangalaga sa Sarili . . . . . pahina 2

Suriin ang Iyong Asukal sa Dugo	3
Mag-ehersisyo.....	4
Sumunod sa Isang Meal Plan.....	6
Alagaan ang Iyong Puso.....	9
Inumin ang Iyong Gamot.....	11
Alagaan ang Iyong Mga Paa	12
Alagaan ang Iyong Mga Ngipin.....	14
Kontrolin ang Stress	15
Gumawa ng Plano ng Pagkilos para Manatiling Malusog	16

Mga Pagsusuring Kailangan Mo . . . . . pahina 18

AIC	19
Cholesterol	20
Presyon ng Dugo.....	21
Microalbumin	22
Pagsusuri nang Naka-dilate ang Mata	23
Pagsusuri sa Paa	24
Pagsusuri sa Ngipin	25

Emergency na Pangangalaga . . . . . pahina 26

Mababang Antas ng Asukal sa Dugo	27
Mga Araw na May Sakit.....	30
Kailan Ako Dapat Tumawag sa Doktor?.....	32

Card para sa Mga Resource ng Diabetes

Mga Dapat Itanong sa Aking Doktor	33
Ang Aking Mga Resulta	34

Mga Dapat Itanong sa Aking Doktor

Ang ABC's ng pangangalaga sa diabetes ay:

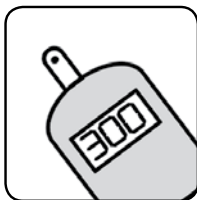
- A. Kumusta ang aking A1C? Kailan ko ulit kailangang magpasuri?
- B. Kumusta ang aking Blood pressure (presyon ng dugo)?
- C. Kumusta ang aking Cholesterol?

Para sa tanong A, B, C, itanong ang:
Ano ang mga target kong numero?

Iba pang mahalagang tanong:

1. Susuriin mo ba ang aking mga paa ngayong araw?
2. Kailangan ko bang ipasuri ang aking mata?
3. Saan ako puwedeng pumunta para sa mga pangkaalamang klase sa diabetes?

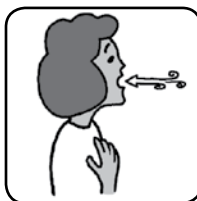
Kailan Ako Dapat Tumawag sa Doktor?

Kung ang asukal sa iyong dugo ay mahigit dalawang araw nang mas mataas kaysa sa karaniwan

Kung mahigit 8 oras ka nang nagsusuka at naduruwal ka sa mga likido

Kung nahihirapan kang huminga

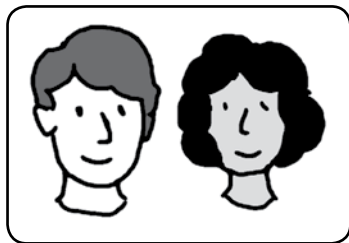

Kung mahigit 8 oras ka nang nagtatae at naduruwal ka sa mga likido

O kung may ikinababahala ka

Ikaw ang may pangunahing responsibilidad
sa iyong pangangalaga.

Puwede mong mapaganda ang kalidad
ng iyong buhay.

Puwede kang makaiwas sa mga problema
sa hinaharap.

Puwede mong makontrol ang iyong diabetes
bago ka makontrol nito.

Mga Numero Kapag May Emergency

Pangalan ng doktor: _____

Numero ng telepono ng doktor: _____

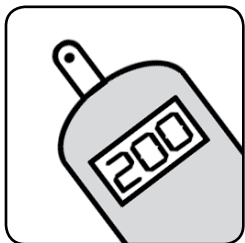
Numero ng telepono kapag may emergency: _____

Pangalan ng educator sa diabetes: _____

Numero ng telepono ng educator sa diabetes: _____

Regular na Pangangalaga sa Sarili

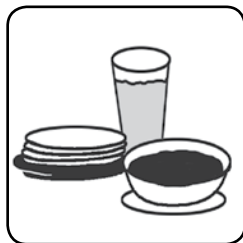
May 9 na bagay na puwede mong gawin bawat araw para mapangalagaan ang iyong diabetes.

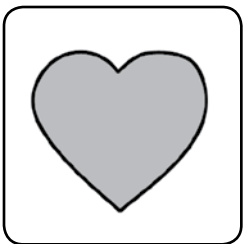
Suriin ang Iyong Asukal sa Dugo

Mag-ehersisyo

Sumunod sa Isang Meal Plan

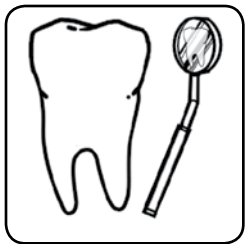
Alagaan ang Iyong Puso

Inumin ang Iyong Gamot

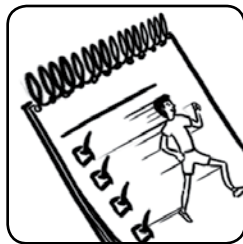
Alagaan ang Iyong Mga Paa

Alagaan ang Iyong Mga Ngipin

Kontrolin ang Stress

Gumawa ng Plano ng Pagkilos para Manatiling Malusog

Mga Araw na May Sakit

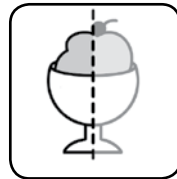
(katuloy)

Kung hindi ka makakain nang normal dahil naduruwal at nasusuka ka, uminom ng mga likido o pumili ng mga pagkaing may mga carbohydrate (1 serving bawat 1-2 oras).

Puwede mong subukan ang mga pagkaing ito:

Gelatin
1/2 tasa

Ice cream
1/2 tasa

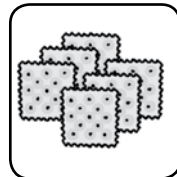
Fruit Juice
4 na onsa

Gatorade™
1 tasa

Pudding
1/2 tasa

6 saltine

Tingnan ang pahina 6, 7, at 8 para sa iba pang pagkaing may mga carbohydrate.

Mga Araw na May Sakit

Kapag may sakit ka, posibleng tumaas ang antas ng asukal sa iyong dugo nang higit sa karaniwan.

Patuloy na gamitin ang iyong gamot sa diabetes gaya ng karaniwan.

Mas dalasan ang pagsukat sa antas ng asukal sa iyong dugo (bawat 2-4 na oras kung mas mataas ito kaysa sa normal).

Kainin ang mga karaniwang dami ng pagkain sa mga karaniwang oras.

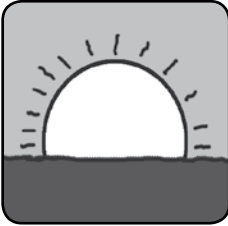
Para hindi ma-dehydrate, uminom ng hindi bababa sa 8 onsa ng mga likidong walang calorie (tubig, broth, diet soda) bawat oras.

Suriin ang Iyong Asukal sa Dugo

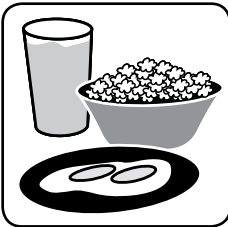
Kailan ko dapat suriin ang antas ng asukal sa aking dugo?

Ano dapat ito?

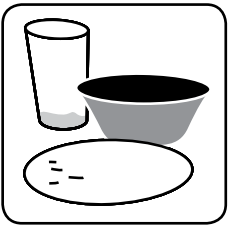
Bago mag-almusal (80-130)

para masimulan mo ang araw nang alam mo ang antas ng asukal sa iyong dugo.

Bago kumain (80-130)

para malaman kung ano ang mga dapat kainin at kung gaano karami ang kakainin.

2 oras pagkatapos kumain (<180)

para malaman kung paano nakakaapekto ang mga pinipili mong pagkain sa antas ng asukal sa iyong dugo.

Bago matulog (90-130)

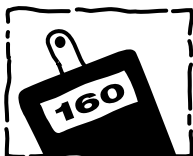
para matapos mo ang araw nang alam mo ang antas ng asukal sa iyong dugo.

Pag-ehersisyo

Bakit ako dapat mag-ehersisyo?

Pinapababa nito ang antas ng asukal sa iyong dugo.

Bago Mag-ehersisyo

Pagkatapos Mag-ehersisyo

Bumubuti ang pakiramdam mo.

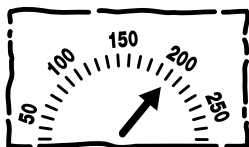

Bago Mag-ehersisyo

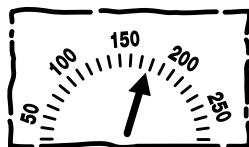

Pagkatapos Mag-ehersisyo

Nakakatulong ito sa iyong magbawas ng timbang.

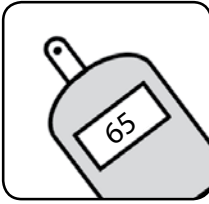
Bago Mag-ehersisyo

Pagkatapos Mag-ehersisyo

Ano ang dapat kong gawin kung mayroon akong mga sintomas ng mababang antas ng asukal sa dugo?

1

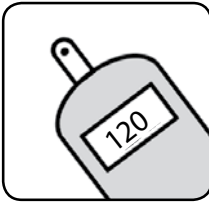
Sukatin ang antas ng asukal sa iyong dugo.

2

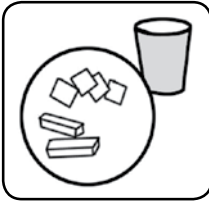
Kung wala pang 70 ang antas ng asukal sa dugo, o kung wala pang 90 ang antas ng asukal sa dugo bago matulog, uminom ng 4 na onsa ng fruit juice, o 4 na onsa ng gatas.

3

Maghintay ng 15-20 minuto at sukatin ulit ang antas ng asukal sa dugo.

4

Kung wala kang balak kumain sa susunod na 1-2 oras, magmeryenda ng keso at cracker, o peanut butter, o 4 na onsa ng gatas.

5

Kainin ang iyong mga meal nang nasa oras.

6

Para sa mga pasyenteng gumagamit ng insulin, magturok ng glucagon kung wala pang 50 ang antas ng asukal sa dugo. Tanungin ang iyong doktor o educator sa diabetes kung paano ito umepekto at kung kailan ito dapat gamitin.

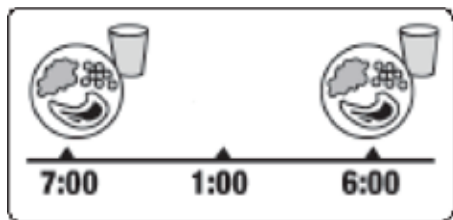

Mababang Antas ng Asukal sa Dugo

(katuloy)

Ano ang mga sanhi?

Pagpapalampas ng mga meal

Matagal na pag-eehersisyo nang hindi nagmemeryenda

Masyadong matagal na pagkakaantala ng mga meal pagkatapos gumamit ng gamot sa diabetes

Gaano kadalas dapat ako mag-ehersisyo?

Hindi bababa sa 30 minuto nang 5 araw sa isang linggo.
Mas tagalan pa kung kaya mo.

Anong uri ng ehersisyo ang pinakamabuti?

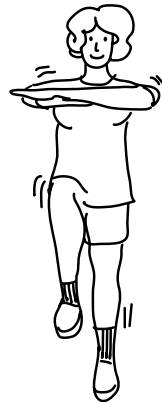
Anumang magagawa mo nang walang pananakit.
Tanungin ang iyong doktor bago ka magsimula ng programa sa pag-ehersisyo.

Paglalakad

Pagsasayaw

Aerobics

Mag-ehersisyo Habang Nakaupo

Stationary Bike

Sumunod sa Isang Meal Plan

May mga carbohydrate ang ilang pagkain. Napapataas ng mga pagkaing maraming carbohydrate ang antas ng asukal sa dugo.

Ang isang serving ay katumbas ng 15 gram ng carbohydrate.

Narito ang ilang rekomendasyon:

- Kumain ng 2 hanggang 4 na serving ng pagkaing maraming carbohydrate bawat 4-5 oras.
- Kung masyadong mataas ang antas ng asukal sa iyong dugo, bawasan ang kinakaing serving ng mga pagkaing ito.
- Kumain ng hindi bababa sa 3 meal sa isang araw.

Mga pagkaing maraming carbohydrate at laki ng serving:

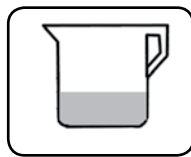
Grain at Beans

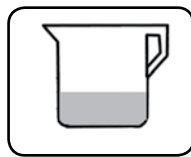
Beans
1/2 Tasa

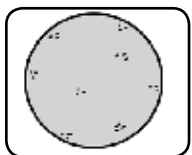
Lentils
1/2 Tasa

Kanin
1/3 Tasa

Pasta
1/3 Tasa

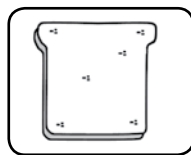
Tortilla
1 maliit

Hot Cereal
1/2 Tasa

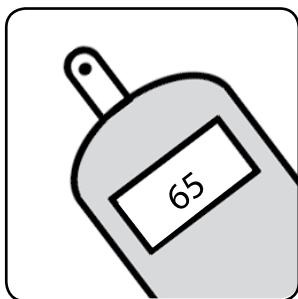
Cold Cereal
Basahin ang
label sa pagkain

Tinapay
1 regular na
piras

Mababang Antas ng Asukal sa Dugo

Puwedeng magresulta ang mababang antas ng asukal sa dugo sa ilan sa mga sumusunod na sintomas:

Pagkahilo

Pagpapawis

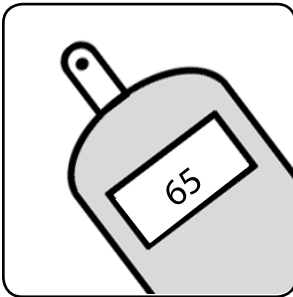

Panginginig

Emergency na Pangangalaga

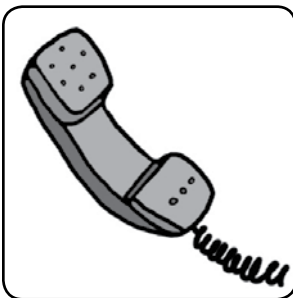
Makakakita sa seksyong ito ng emergency na pangangalaga para sa mga sumusunod na usapin:

Mababang Antas ng Asukal sa Dugo

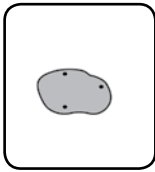
Mga Araw na May Sakit

Saan Hihingi ng Tulong

Mga Gulay na Maraming Starch

Patatas
1 maliit

Mais
1/2 tasa

Green Peas
1/2 tasa

Sweet
Potato
1/3 tasa

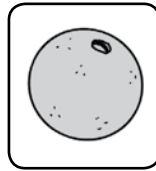
Mga Prutas at Fruit Juice

Saging
1 maliit

Mansanas
1 maliit

Orange
1 maliit

Mangga
1/2 maliit

Papaya
1 tasa

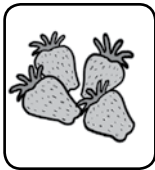
Melon
1/3 maliit

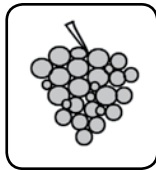
Pakwan
1 tasa

Fruit Cocktail
1/2 tasa

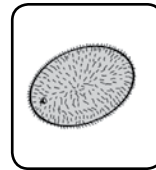
Strawberry
4 na malaki
6-7 maliit

Ubas 15

Fruit Juice
4 na onsa

Kiwi 1

Tandaan: Ang 4 na onsa ay katumbas ng 1/2 tasa.

Gatas at Yogurt

Gatas
8 onsa

Yogurt
may flavor
(basahin ang
label sa pagkain)

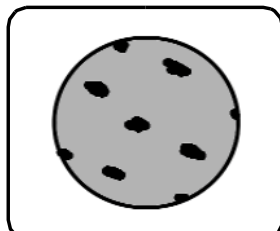
Yogurt
walang flavor
6 na onsa

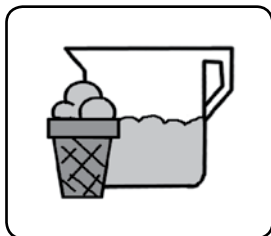
Matatamis na Pagkain at Panghimagas

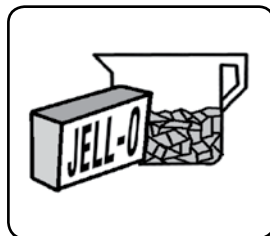
Donut o sweet roll
1 maliit

Cookie (basahin ang
label ng pagkain
para sa kabuuang
carbohydrate)

Ice Cream
1/2 tasa

Gelatin
1/2 tasa

Pagsusuri sa Ngipin

Sinusuri ng dentista ang iyong ngipin, gilagid, at bibig para malaman kung mayroon kang anumang problema. Kung mayroon, inaayos ang mga nasabing problema. Kahit gumagamit ka ng pustiso, kailangan mo pa ring magpasuri.

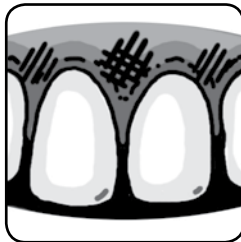
Gaano ko kadalas kailangan ang pagsusuring ito?

Dalawang beses sa isang taon

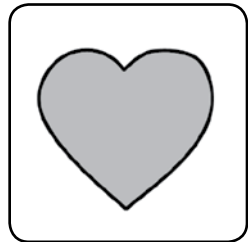
Bakit ko kailangan ang pagsusuring ito?

Kailangang malusog ang mga ngipin at gilagid para makakain nang walang pananakit.

Puwedeng tumaas ang antas ng asukal sa dugo kapag may sakit sa gilagid

Puwedeng magkaroon ng mga problema sa puso kapag may sakit sa gilagid.

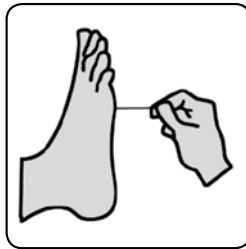
Pagsusuri sa Paa

(Monofilament)

Ano ang pagsusuring ito?

May idinidikit ang doktor o nurse na manipis na nylon filament sa iyong paa. Sasabihin mo sa iyong doktor kung nararamdaman mo ito.

Bakit ko ito kailangan?

Malalaman mo sa pagsusuring ito kung malusog ang mga nerve sa iyong mga paa. Kung hindi mo mararamdaman ang filament, sasabihin sa iyo ng nurse o doktor kung paano maiiwasan ang mga problema sa paa.

Gaano kadalas ko ito kailangan?

Isang beses sa isang taon

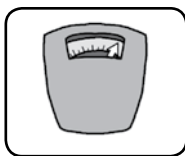

Alagaan ang Iyong Puso: Cholesterol

Mga Sanhi ng Mataas na Cholesterol

Kawalan ng pisikal na aktibidad

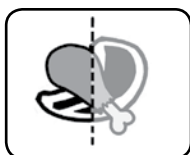

Labis na timbang

Pagpili ng mga pagkaing maraming fat

Ano ang puwede mong gawin para mabawasan ang iyong cholesterol?

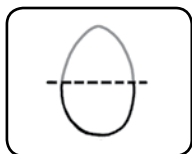
Bawasan ang pagkain ng karne, butter, at keso.

Piliin ang mga pagkaing kaunti lang ang fat, o ang mga pamalit na kaunti lang ang fat.

Dalasan ang pagkain ng oatmeal at beans.

Bawasan ang pagkain ng itlog.

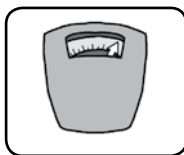
Mag-bake o mag-broil sa halip na magprito.

Alagaan ang Iyong Puso: Presyon ng Dugo

Mga Sanhi ng Mataas na Presyon ng Dugo

Paninigarilyo

Labis na Timbang

Kawalan ng pisikal na aktibidad

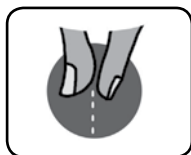

Alak

Masyadong maraming asin

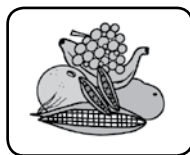
Ano ang puwede mong baguhin sa iyong mga kinakain para mapababa ang presyon ng iyong dugo?

Bawasan ang paggamit ng asin.

Bawasan ang pagkain ng mga naproseso at nakalatang pagkain.

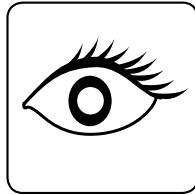
Kumain ng mas maraming gulay at sariwang pagkain.

Piliin ang mga produktong gawa sa dairy na kaunti lang ang fat.

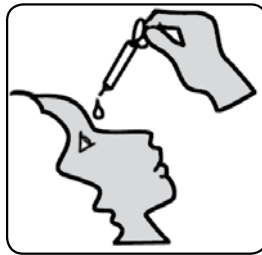

Pagsusuri nang Naka-dilate ang Mata

Ano ang pagsusuri habang naka-dilate ang mata?

May mga ipinapatak ang doktor sa iyong mga mata para mag-dilate ang mga ito. Lumalaki ang iyong mga pupil. Magagawa ng doktor na tingnan ang likod ng iyong mata para sa anumang pagbabago.

Bakit ko kailangan ang pagsusuring ito?

Kung makakakita ng problema ang doktor, puwede niya itong gamutin para maiwasan ang higit pang problema.

Gaano ko kadalas kailangan ang pagsusuring ito?

Isang beses sa isang taon

Microalbumin

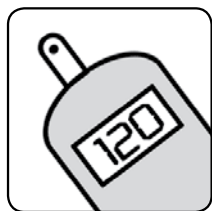
Bakit ko kailangan ang pagsusuring ito?

Malalaman mo rito kung maayos na gumagana ang iyong mga bato. Sinusukat nito ang dami ng protina sa ihi. Kung maagang matutukoy ang mga problema, maiiwasan ang mga ito sa hinaharap.

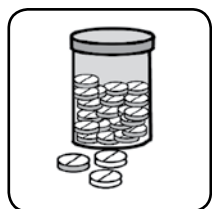
Gaano kadalas ko ito kailangan?

Isang beses sa isang taon

Paano ko mapapanatiling malusog ang aking mga bato?

Panatilihin ang asukal sa iyong dugo sa mainam na limitasyon (tingnan ang pahina 3).

Gamitin ang mga gamot sa presyon ng dugo ayon sa inireseta ng iyong doktor.

Inumin ang Iyong Gamot

Maraming taong may diabetes ang umiinom ng mga pill para makontrol ang asukal sa kanilang dugo. Nagtuturok naman ng insulin ang iba. Sinasabi sa iyo ng sumusunod na gabay kung kailan dapat inumin ang gamot mo.

Glipizide

Inumin 30 minuto bago kumain.

Glyburide

Metformin (Glucophage)

Inumin kasabay ng pagkain.

Actos, Avandia

Inumin sa parehong oras bawat araw.

Insulin

Kailangan mong malaman ang uri ng insulin at kung paano ito umepekto sa iyong katawan (mabilis o mabagal umepekto, o kumbinasyon). Tanungin ang iyong doktor o educator sa diabetes kung paano ito umepekto at kung kailan ito dapat gamitin.

Alagaan ang Iyong Mga Paa

Narito ang ilang bagay na puwede mong gawin para mapangalagaan ang iyong mga paa.

Alisin ang iyong mga sapatos at medyas sa bawat pagpapatingin sa doktor. Hilingin sa doktor na suriin ang iyong mga paa.

Hugasan ang iyong mga paa gamit ang maligamgam na tubig araw-araw. Patuyuin ang mga ito nang mabuti, lalo na ang pagitan ng mga daliri.

Gumamit ng moisturizing lotion, pero hindi sa pagitan ng mga daliri.

Suriin ang iyong mga paa araw-araw para sa mga sugat, pasa, paltos, pamumula, at pamamaga.

Presyon ng Dugo

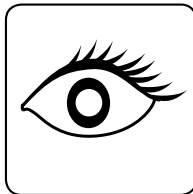

Bakit masama ang mataas na presyon ng dugo?

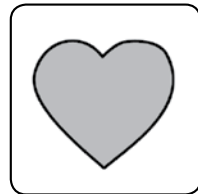
Puwede itong magdulot ng mga malalang problema sa mga sumusunod na organ:

Mga bato

Mga mata

Puso

Ano ang mainam na antas para sa presyon ng dugo?

Wala pang 140/90

Ano ang puwede kong gawin kung masyado itong mataas?

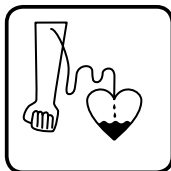
Inumin ang iyong mga gamot sa presyon ng dugo gaya ng sinabi. Bumuo ng plano sa pag-eehersisyo sa pamamagitan ng pakikipag-usap sa iyong doktor.

Para sa higit pang impormasyon, tingnan ang pahina 10.

Cholesterol

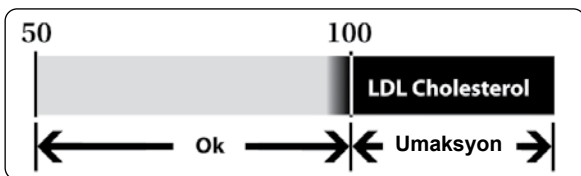
(lipid panel, fat)

Ano ang cholesterol?

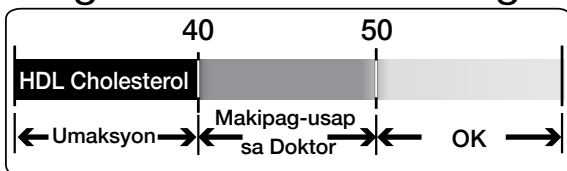
Isa itong substance na mistulang wax na nakakapigil sa pagdaloy ng mga dugo sa iyong mga artery. Ang hindi mainam na cholesterol (LDL) ay puwedeng magdulot ng mga problema sa puso. Inaalís naman ng mainam na cholesterol (HDL) ang hindi mainam na cholesterol (LDL).

Ano ang mainam na antas ng LDL?

Wala pang 100/OK Mahigit 100/Mataas

Ano ang mainam na antas ng HDL?

Wala pang 40/Mababa

Mahigit 50/OK

Gaano kadalás ko dapat suriin ang antas ng aking LDL at HDL?

Isang beses sa isang taon

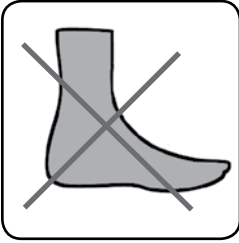
Para sa higit pang impormasyon, tingnan ang pahina 9.

Alagaan ang Iyong Mga Paa

(katuloy)

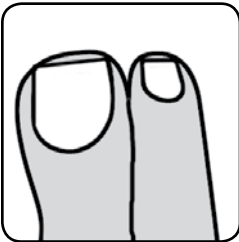
Huwag maglakad nang nakayapak.

Magsuot ng mga sapatos na sakto ang fit.

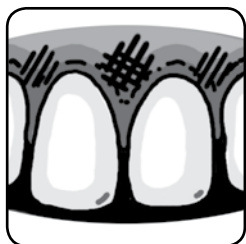
Tingnan ang loob ng iyong mga sapatos bago isuot ang mga ito. Posibleng may makasugat sa iyo.

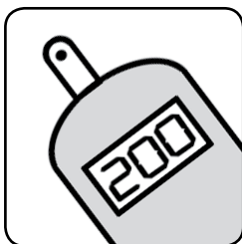
Gupitin ang iyong mga kuko nang padiretso, gaya ng ipinapakita.

Alagaan ang Iyong Mga Ngipin

Bakit ito mahalaga?

Puwede kang magkaroon ng mga impeksyon sa giligid. Puwede itong magdulot ng pananakit at pagkaalis ng ngipin.

Puwedeng mapataas ng mga impeksyon ang antas ng asukal sa iyong dugo.

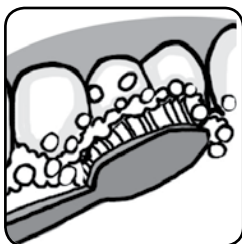

Dumadami ang bacteria sa bibig kapag mataas ang antas ng asukal sa dugo. Nagresulta ito sa pagkabulok ng ngipin.

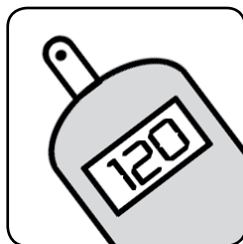
Ano ang dapat kong gawin?

Gumamit ng dental floss araw-araw.

Magsepilyo nang 2 minuto o higit pa, nang hindi bababa sa dalawang beses sa isang araw.

Panatiliing kontrolado ang antas ng asukal sa dugo.

A1C

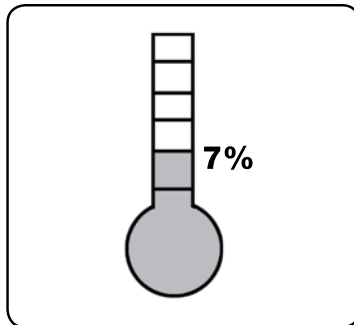
Ano ang A1C?

Sinasabi sa iyo ng A1C test kung gaano kahusay ang pagkontrol sa antas ng asukal sa iyong dugo sa nakalipas na 3 buwan. Nakakatulong ito sa iyong doktor na pagpasyahan ang iyong plano sa paggamot.

Gaano kadalas ko ito kailangan?

Hindi bababa sa dalawang beses sa isang taon, at mas madalas pa kung minsan.

Ano ang mainam na antas ng A1C?

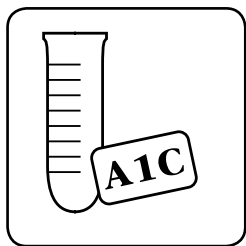

Mahigit sa 7% = Umaksyon

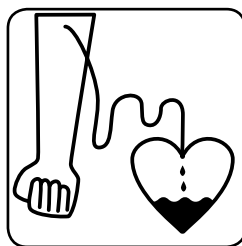
Wala pang 7% = Mainam

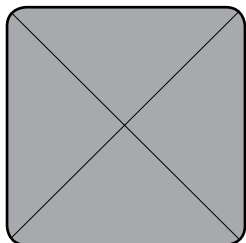
Mga Pagsusuring Kailangan Mo

A1C

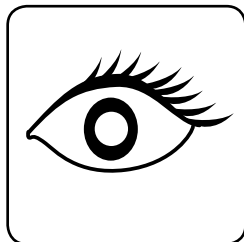
Cholesterol
(lipid panel, fat)

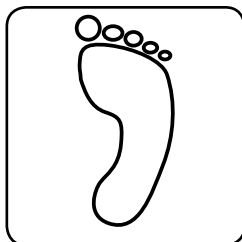
Presyon ng
Dugo

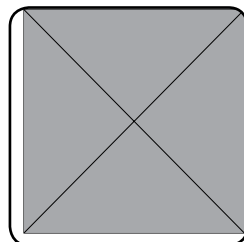
Microalbumin

Pagsusuri nang
Naka-dilate ang
Mata

Pagsusuri sa Paa
(monofilament)

Pagsusuri sa
Ngipin

Gamitin ang card sa dulo ng brochure para masubaybayan ang iyong mga pagsusuri.

Kontrolin ang Stress

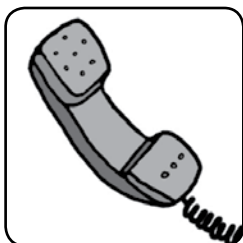
Puwedeng mapatindi ng stress ang diabetes.

Puwedeng mapataas ng stress ang antas ng asukal sa iyong dugo.

Ano ang puwede kong gawin?

Subukang magkaroon ng positibong pananaw.

Makipag-usap sa iyong kaibigan o pamilya.

Mag-ehersisyo.

Depresyon

Paano ko malalaman kung mayroon akong depresyon?

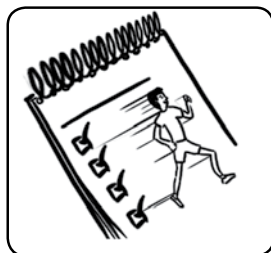
- Sa nakalipas na buwan, madalas ka bang nakaramdam ng lungkot, depresyon, o kawalan ng pag-asa?
- Sa nakalipas na buwan, madalas ka bang nawalan ng interes sa mga bagay-bagay?

Kung "oo" ang isinagot mo sa alinman sa mga tanong, kausapin ang iyong doktor.

Gumawa ng Plano ng Pagkilos para Manatiling Malusog

Ang plano ng pagkilos ay nagbibigay sa iyo ng mga detalyadong hakbang para matulungan kang kontrolin ang iyong diabetes at manatili kang malusog.

Kasama dapat sa iyong plano ng pagkilos ang mga sumusunod:

- Anong pagkilos ang gagawin ko?
- Gaano kadalas o katagal mo gagawin ang partikular na pagkilos.
- Kailan mo gagawin ang partikular na pagkilos.

Ang iyong plano ng pagkilos ay dapat:

- **Kanais-nais** (gusto mong gawin para makontrol ang iyong diabetes)
- **Makatotohanan** (kaya mong gawin)
- **Partikula** (napakakongkreto)

Gumawa ng Plano ng Pagkilos para Manatiling Malusog

(katuloy)

Para magawa ang iyong plano, itanong ang mga ito sa iyong sarili:

Ano ang mismong gagawin ko?

- Maglalakad ako.
- Babawasan ko ang mga kinakain ko.

Gaano kadalas o katagal ko itong gagawin?

- Maglalakad ako nang 20 minuto.
- Kakain ako ng hindi hihigit sa 2 maliit na tortilla o 1 tortilla na may katamtamang laki.

Kailan ko ito gagawin?

- Maglalakad ako nang 20 minuto sa umaga pagkatapos mag-almusal.
- Kakain ako ng hindi hihigit sa 2 maliit na tortilla o 1 tortilla na may katamtamang laki sa bawat meal

**Huwag kalimutang itanong sa iyong sarili ang mga sumusunod:
Ano • Paano • Kailan**

